

Mulaedza nga Muphuresidennde wa Musumbuluwo wa la 11 Shundunthule 2020

MaAfrika Tshipembe vha hashu,

U bva mathomoni a Shundunthule, musu ri tshi thoma u leludza nga zwiṭuku nyiledzo dza u tshimbila dza tshitzhili tsha *corona* u mona na shango, vhathu vhanzhi vho thoma u humela mushumoni.

Sa tshipiḁa tsha u vhuedzedza ikonomi nga luṭa nga luṭa, khamphani dza ṅdowetshumo dzo tiwaho dziṅwe dzo kona u thoma u shuma nga zwipiḁa nga zwipiḁa kana mishumo yoṭhe yadzo.

Levele ya tsivhudzo ya tshitzhili tsha *corona* ya lushaka zwa zwino i kha luṭa lwa vhuṅa (4), zwine zwa amba uri maga a tsireledzo o kalulaho ha ngo shanduka u thivhela pfukiselo tshitshavhani. Tshipikwa tshashu ndi u fhungudza nga zwiṭuku levele ya tsivhudzo nga u ita uri phimo ya vhuwadze i vhe fhasi na u lugisela sisiteme ya mutakalo yashu kha u gonya hu sa thivhelei ha tshivhalo tsha vha kavhiwaho nga dwadze.

Musi nyiledzo dza u tshimbila dzi tshi khou leludzwa nga zwiṭuku, vhutshilo vhu ḁo vhuvelela nga zwiṭuku. Fhedzi a hu nga ḁo vha vhutshilo vhu fanaho na zwe ra vha ri tshi vhu ḁivhisa zwone kale.

Musi hu kha ḁi vha na zwinzhi zwi sa ḁivhiwi nga ha dwadze, vhomakone zwa zwino vha a tenda uri tshitzhili tshi ḁo dzulela u vha tshutshedzo kha mutakalo wa vhathu lifhasini lwa tshifhinga tshilapfu.

Ngauralo ri fanela u ḁilugisela u bvella phanda na u tshila na tshitzhili tsha *corona* vhukati hashu lwa ṅwaha kana na miṅwe minzhi.

Ri fanela u ḁilugisela ngoho ntswa ine nndwa na COVID-19 ya vha tshipiḁa tsha vuhone hashu ha ḁuvha na ḁuvha.

U bvelela hashu kha u kunda tshitzhili tsha *corona* mafheleloni hu do konadzea nga tshanduko dzine ra dzi ita kha vhuḍifari hashu.

Na nga murahu ha nyiledzo dza u tshimbila – nga maanda nga murahu ha nyiledzo dza u tshimbila – ri do tea u vha ri tshi khou tevhedza u vha kule na muḥwe muthu, u ambara masiki ya tshifhaṭuwo, u ṭamba zwanda tshifhinga tshoṭhe na u thivhela u kwamana na vhaḥwe vhatu.

Ri do tea u dzudzanya nga huswa fhethu hune ra shuma hone, zwickolo, dziyunivesithi, magudedzi na fhethu ha nnyi na nnyi u fhungudza pfukiselo.

Ri do tea u dowela ndila ntswa dza u dzhena kereke, matshilisano, u ita nyonyoloso na miṭangano dzine dza fhungudza zwikhala zwa uri tshitzhili tshi phadlale.

Heyi ndi ngoho ine mashango u mona na lifhasi a khou livhana nayo. Na mashango aneo o thomaho u fhungudza milayo ya nyiledzo dza u tshimbila a khou ita nga u ralo hu na u timatima na nga u ṭhogomela huhulwane vhukoma.

U fana na zwe ra ita, mashango manzhi a khou thoma u shumisa phakhedzhi dza u vusuludza ikonomi khulwane vhukuma u khwaṭhisa sekhithara dza ndondolamutakalo dzavho u ya nga fhambana, u tikedza ndowetshumo dzine dza khou lepalepa na vhashumi na u netshedza thusedzo kha miṭa i re khomboni.

U fana na riṅe, vho aravha khuwelelo ya uri mishumo ya zwa ikonomi i thome. U nga vhadzulapo vhashu, zwitshavha zwavho a zwi tsha kona u kondelela na u dinalea nga mpimo wa mbofholowo dza vhone vhaṅe.

Nga tshifhinga tshenetsho tshithihi, vhomakone kha zwa mutakalo u mona na lifhasi vha khou tsivhudza uri hu nga vha na “gabelo la vuvhili” la vhwadze musi tshitshavha tshi tshi vhuwelela kha matshilele a kale. Tshivhalo tsha mashango hu tshi katela na Germany, Iran na China vho vhona u gonya ha u kavhiwa nga dwadze huswa u bva tshe vha leludza nyiledzo dziḥwe.

Ri do fana nao. Ri nga kona na u fanela u lavhelela u gonya ha tshivhalo tsha u kavhiwa musi vhatu vhanzhi vha tshi vhuwelela mushumoni . Ri fanela u ṭanganedza ngoho, u vhu lugisela na u vhu dowela.

Liga li tevhelaho la thuso ya lushaka lwashu ndi nga ha u bvela phanda u fhirisa nga ha tshanduko kana vhutumbuli. Ri do engedza u tola huhulwane hashu, u ita ndingo na mbekanyamushumo ya ndangulo ya tshivhalo tsha u kavhiwa. Ri do thoma maga maswa a u ita uri u tevhelela vhatu vho kwamanaho na muthu o kavhiwaho nga tshitzhili hu vhe hu shumaho vhukuma.

Ri do toḍa u thoma fulo la vthuthathathili lihulwane vhukuma mishumoni, vhuendi ha nnyi na nnyi na huḥwe fhethu.

U bva tshe nyiledzo dza u tshimbila dza shango loṭhe dza thoma, vhuḥzhi ha maAfrika Tshipembe vho tevhedza milayo yo vhwahwo u itela mutakalo wavho na tsireledzo. Vho dzhia tsheo i re na ndivho ya u ita nga u ralo, u pfesesa uri zwo tea u itela matshilo avho na matshilo a avho vhane vha vha tsini navho.

Musi nyiledzo kha mishumo ya zwa ikonomi na vhutshilo ha ḍuvha na ḍuvha dzi tshi khou fhungudzwa, ndi zwa vhuṭhogwa uri maAfrika Tshipembe vha tevhedze muhumbulo wo khwaṭhaho wa vhuḍifhinduleli. Kha zwoṭhe zwine ra ita, kha masia oṭhe a vhutshilo, ri fanela u ṭhogomela mutakalo washu riṇe vhaṇe na mutakalo wa vhaṇwe.

Nga muthihi nga muthihi, vthatholi, vhashumi, muvhuso, vhadzulapo, madzangano a vhashumi kana mabindu, roṭhe ri ḍo bvela phanda u vha na mushumo une ra ita kha u lwa na dwadze.

Nga nḍila i fanaho ye ra tea u shandukisa vhuḍifari hashu u thivhela u phaḍalala ha HIV, zwa zwino ri fanela u shandukisa vhuḍifari hashu u fhelisa tshitzhili tsha *corona*.

U kombetshedza nyiledza u bva mahayani ya lushaka lwoṭhe yo ṇea shango l̄ashu zwivhuya zwa maano a vhuṭali. Zwo ri ṇea tshifhinga tsha ndeme tsha u lugisela sisiṭeme dza mutakalo washu na u dzudzanya maga a u langa. Hezwi zwo ongolosa phiriso na u phulusa matshilo.

Tshanduko u ya kha luṭa lu tevhelaho lwa thuso kha tshitzhili tsha *corona*, iyo ya u vusuludza, i ḍo konḍa vhukuma u fhira ya zwino. Khovhakhombo ya u kavhiwa nga tshitzhili i ḍo gonya. ṭhoda kha dzikiḷiniki na zwibadela zwashu na vhashumeli vha zwa mutakalo dzi ḍo aluwa.

Ndi ngazwo u leludza nyiledzo dza nyiledzo dza u tshimbila zwi sa faneli u bveledza mikhwa ya u sa londa nga vathu kana maitele a u sa londa nga mabindu a ṭodaḥo u thoma mushumo a si na ndavha na mutakalo wa vathu.

Tshiimo tshi si tshavhuḍi tsha tshitzhili tsha *corona* tshi ḍo fhira. Fhedzi musu tshi kha ḍi vha tshutshedzo kha matshilo a vathu vhashu, ri fanela u dzula ro ṭalifha na u vula maṭo, u vha na vhulondo na vhuḍifhinduleli.

Zwino, u fhira na u thomani, zwi kha vhuḍifari ha muṇwe na muṇwe vhune ha ḍo kwama roṭhe.

Mashudu mavhuya,

Senthara ya Ndaela ya Lushaka ya Khakhathi dzo Livhiswaho kha Mbeu i nga kwamiwa kha 0800 428 428.

<https://thepresidency.us20.list-manage.com/subscribe?u=dcd34ec94620d9339a2de5e60c&id=89b4e8e862>

<https://thepresidency.us20.list-manage.com/subscribe?u=dcd34ec94620d9339a2de5e60c&id=89b4e8e862>